

ALL !N NA JORDAN EASLEY

Mbona Mnawaza Mabaya Mioyoni Mwenu?

Maswali Aliyouliza Yesu | Sehemu ya 5 | Mathayo 9:1-8

UTANGULIZI

Sisi ni kizazi cha kwanza katika historia kinachoelewa kweli umuhimu wa picha nzuri ya wasifu. Zaidi ya watu milioni 250 wako kwenye mitandao ya kijamii, na hakuna anayeweka picha yake mbaya zaidi: tunatafuta pembe nzuri na mwangaza sahihi, kisha tunalainisha ngozi, tunang'arisha rangi, na kuongeza kichujio kimoja au viwili, ili watu wanapotuona mtandaoni, waone toleo bora la sisi. Lakini ukweli ni huu: hivi si jinsi tunavyojiendesha mtandaoni tu, ni jinsi wengi wetu tunavyoishi kiroho. Tumejifunza kuhariri kile watu wanachokiona: tunachuja maneno yetu, tunang'arisha mwonekano wetu, na tunasimamia sifa yetu. Tumbobea katika sanaa ya «muhtasari wa kiroho» wa kupendeza. Lakini picha halisi, ile isiyo na kichujio, ndiyo Yesu anayoiona.

Katika Mathayo 9, Yesu anawatazama kundi la watu wa dini walioonekana watakatifu nje lakini walikuwa wamejificha uovu ndani, na anawauliza swali ambalo pia ni swali letu leo: «Mbona mnawaza mabaya mioyoni mwenu?» (mst. 4). Yesu hadanganywi na vichujio. Hasimami juu ya uso; anatazama vilindi vya nafsi. Na mara nyingine jambo la neema zaidi analoweza kufanya ni kufichua kile tunachojitahidi sana kukificha, si kutuumiza, bali kutuponya. Tunapopitia tukio hili, angalia jinsi Yesu anavyohama kutoka kile *anachokiona*, hadi unyofu *anaoualika*, hadi utakaso *anaoutoa*, hadi mabadiliko *anayoyaleta*.

MAMBO MUHIMU

1. Yesu Huona Tunachokificha

Yesu aliporudi nyumbani Kapernaumu, nyumba ilijaa haraka hata watu wanne wakashindwa kumpitisha rafiki yao aliyepooza katikati ya umati, kwa hiyo wakafungua paa na kumshusha mbele ya Yesu. Kila mtu alitegemea uponyaji, lakini «Yesu, alipoiona imani yao, akamwambia yule mwenye kupooza, Jipe

moyo mkuu, mwanangu, umesamehewa dhambi zako» (mst. 2), kwa sababu hitaji kubwa la mtu huyu halikuwa miguu yake, bali msamaha. Si kila mtu alifurahi. Waandishi wakaanza kusema nafsini mwao, «Mtu huyu anakufuru» (mst. 3), kimyakimya, faraghani, ndani. Lakini Yesu alijua: «Yesu, hali akijua mawazo yao, akasema, Mbona mnawaza mabaya mioyoni mwenu?» (mst. 4). Hakusoma nyuso zao tu; alisoma mioyo yao. Mamlaka ileile iliyoweza kusamehe dhambi iliweza pia kuona moja kwa moja kile kilichokuwa kikitendeka ndani. Na Yesu yuleyule aliyeona walichokificha bado anaona tunachokificha leo: imani yetu inapokuwa mazoea, ibada yetu inapokuwa maneno tu, maombi yetu yanaposikika ya kweli lakini mioyo yetu iko kwingine.

Mawazo hayo mabaya yanatoka wapi? Neno la Kigiriki la «baya» hapa, *ponēros*, maana yake ni kitu kilicho na ugonjwa, kilichoharibika, kinachooza: Yesu alikuwa akitambua maambukizi. Mawazo ya waandishi hayakuanza mabaya; yalichafuka kwa muda. Kilichoanza kama msadikisho kikageuka polepole kuwa lawama; kilichoanza kama ujitoaji kikaoza kimyakimya kuwa kujidanganya. Ndivyo dhambi ifanyavyo kwa kawaida: haiingii kwa dhoruba, huingia kwa kunyemelea. Hasira mara nyingi huanza kama jeraha, uchungu huanza kama kukatishwa tamaa, tamaa mbaya huanza kama udadisi, kiburi huanza kama kutojiamini. Na tunapoyaficha mawazo hayo badala ya kuyaleta kwa Mungu, huchipuka na kuwa magumu, yakibadilisha jinsi tunavyojiona, tunavyowaona wengine, na hata jinsi tunavyomwona Mungu, hadi tunapoanza kutetea kile tunachopaswa kukiungama. Ndiyo maana Mithali 4:23 inasema, «Kwa bidii yote uilinde moyo wako, kwa maana ndiko zitokako chemchemi za uzima». Waandishi hawakulinda mioyo yao; walilinda taswira yao. Kila mara Yesu anapofichua kile kinachokua gizani, hataki kukuaibisha, bali kukuweka huru, kwa sababu mawazo mabaya hayaanzi mabaya, lakini kama hutayasalimisha kamwe, ndiko yanakoishia.

2. Mabadiliko Huanza Tunapokuwa Wanyofu

Swali la Yesu halikuwa shambulio; lilikuwa mwaliko. «Mbona mnawaza mabaya mioyoni mwenu?» lilikuwa mwaliko wa kimungu wa unyofu, nafasi ya kuleta mawazo yao yaliyofichika nuruni. Wakati huo ungeweza kubadilisha kila kitu. Wangeweza kusema, «Ni kweli, Bwana. Moyo wangu si safi», na kuungama kiburi na wivu wao papo hapo. Lakini walinyamaza, na hiyo ndiyo huzuni: Yesu aliwapa nafasi ya kuponywa, nao wakakataa kukiri kwamba walikuwa wagonjwa. Kuungama sikuzote kumekuwa mlango wa mabadiliko.

Mithali 28:13 inasema, «Afichaye dhambi zake hatafanikiwa; bali yeye aziungamaye na kuziacha atapata rehema». Walikuwa wamejenga utambulisho wao juu ya kuonekana wenye haki, kwa hiyo kuungama dhambi kulionekana kama kukiri udhaifu, na kwa kiongozi wa dini hilo lilikuwa lisilofikirika. Walidhani ukimya uliwalinda, lakini ukimya ulihifadhi tu dhambi yao.

Tukiwa wanyofu, mara nyingi tunafanya vivyo hivyo. Tunakaa kanisani, tunasikia Neno, tunahisi msadikisho, lakini badala ya kuungama, tunaficha; tunasafisha lugha yetu, tunanyanyua mikono yetu, na kuimba nyimbo zetu, huku ndani kabisa tukijua kuna kitu hakiko sawa. Kila mwamini hupambana na mawazo yaliyofichika —wivu, hasira, tamaa mbaya, kutojiamini, kinyongo— lakini tofauti kati ya utumwa na ushindi ni jambo moja: unyofu. Daudi alijifunza hili. Baada ya kujaribu kuficha dhambi yake, aliandika kwamba ukimya wake ulimwacha akiugua na kuchoka, «nalikujulisha dhambi yangu, wala sikuuficha upotovu wangu... nawe ukanisamehe uovu wa dhambi yangu» (Zaburi 32:5). Daraja la kuponywa kwake halikuwa ukamilifu, bali kuungama. Aliacha kujifanya na kuanza kutubu. Kiburi sikuzote kitakuzuia kutubu, na toba ndiyo njia pekee ya mabadiliko; basi, ni mawazo gani umekuwa ukiyaficha, ni dhambi gani umekuwa ukiihalalisha, ni siri gani inayokugharimu amani yako? Yesu tayari anajua, naye bado anakualika kwenye unyofu, si kukuaibisha, bali kukuweka huru.

3. Yesu Husafisha Tunachokiungama

Baada ya kuwakabili waandishi, Yesu alimgeukia yule aliyepooza —yule asiyeweza kujongea, kujichumia, wala kujirekebisha— na kuuliza: «Kwa maana ni lipi lililo rahisi zaidi, kusema, Umesamehewa dhambi zako; au kusema, Ondoka, uende? Lakini mpate kujua ya kwamba Mwana wa Adamu anayo amri duniani ya kusamehe dhambi»; ndipo akasema, «Ondoka, ujitwike kitanda chako, uende nyumbani kwako» (mst. 5-6). Papo hapo, mbele ya umati wenye shaka, mtu yule aliondoka, akakitwaa kitanda kilichokuwa kimembeba kwa miaka, akatoka akiwa mzima kabisa. Angalia mpangilio: msamaha ulitangulia uhuru. Dhambi ni kupooza kwa kina zaidi kuliko hali yoyote ya kimwili, na hadi moyo uponywe, hakuna kingine kinachoponywa kweli. Uwezo wa Yesu wa kuponya kinachoonekana ulithibitisha mamlaka yake ya kusamehe kisichoonekana; mwili wa mtu yule ukawa mahubiri yanayotembea ya msamaha aliokwisha upokea.

Na kile Yesu alichomfanyia mtu yule kimwili, hutufanyia sisi kiroho. Tunapoungama dhambi yetu hatimaye —tunapoleta kilichofichika nuruni— hatugeukii wala hatushikilii dhambi dhidi yetu. «Tukiziungama dhambi zetu, Yeye ni mwaminifu na wa haki hata atuondolee dhambi zetu, na kutusafisha na udhalimu wote» (1 Yohana 1:9). Neno lile «kusafisha» maana yake ni kutakasa kabisa, kusugua hadi hakuna doa lolote linalobaki. Hakuna dhambi iliyo na kina mno kwa msamaha wake wala wazo lililo giza mno kwa rehema yake. Waandishi walikosa muujiza uliokuwa ukitendeka mbele yao kwa sababu walikataa kushughulikia dhambi iliyokuwa ikitendeka ndani yao; walitoka chumbani wasiosamehewa, si kwa sababu Yesu alizuia msamaha, bali kwa sababu hawakukiri kamwe kwamba waliuhitaji. Usifanye kosa lilelile: mletee kile ambacho umekuwa ukikificha, na umruhusu akisafishe.

4. Yesu Hubadilisha Wale Wanaojiweka Wazi

«Na makutano walipoona, wakashikwa na hofu, wakamtukuza Mungu, aliyewapa watu amri ya namna hii» (mst. 8). Mtu yule alikuja amevunjika akatoka amerudishwa; alikuja amelemewa akatoka huru; aliingia juu ya kitanda akatoka kama mjumbe. Tangu wakati ule, kila hatua aliyopiga ilihubiri mahubiri kimya: «Yesu alinisamehe, nami si yuleyule tena». Hayo ni mabadiliko, na bado ndiyo mabadiliko yanavyoonekana leo. Yesu anaposafisha dhambi yako, hafuti tu wakati wako uliopita; anakuandikia maisha mapya kabisa: «Mtu akiwa ndani ya Kristo amekuwa kiumbe kipya; ya kale yamepita; tazama! Yamekuwa mapya» (2 Wakorintho 5:17). Mtu yule hakurudi kitandani; alisonga mbele katika mwelekeo mpya, akibeba hadithi mpya badala ya aibu ileile.

Labda umekuwa umelala juu ya «kitanda» chako kwa muda mrefu, si cha kimwili, bali hatia, aibu, kiburi, au dhambi uliyoibeba kimya kwa miaka. Yesu bado anauliza, «Mbona mnawaza mabaya mioyoni mwenu?», si kwa sababu anataka kukuhukumu, bali kwa sababu anataka kukusafisha; si kwa sababu amekasirika, bali kwa sababu yuko tayari kukufanya mpya. Hachanganui «muhtasari» wako wala hatazami taswira yako yenye kichujio; anatazama moja kwa moja moyo wako akisema, «Niache nikiponye hicho». «Sasa hakuna hukumu ya adhabu kwa wale walio katika Kristo Yesu» (Warumi 8:1); unapokuwa wa Yesu, dhambi yako haikufafanui tena, bali neema yake. Kwa hiyo jiweke wazi mbele zake, kwa sababu Yesu anapokusamehe, hujainuka tu:

unatoka ukiwa tofauti, ukiomba pamoja na Daudi, «Ee Mungu, uniumbie moyo safi, uifanye upya roho iliyotulia ndani yangu» (Zaburi 51:10).

MASWALI YA KUTAFAKARI

1. Yesu huona ng'ambo ya «muhtasari wa kiroho» hadi moyoni. Ni wapi umekuwa ukihariri taswira unayoionyesha —kwa wengine au hata kwako mwenyewe— huku ndani kukiwa na jambo tofauti?
2. Waandishi walipewa nafasi ya kuwa wanyofu wakanyamaza. Ni wazo gani lililofichika, kinyongo, au dhambi umekuwa ukificha badala ya kuungama, na kungeonekanaje kukileta nuruni wiki hii?
3. Mawazo mabaya «hayaanzi mabaya»: hasira huanza kama jeraha, uchungu kama kukatishwa tamaa, kiburi kama kutojiamini. Ni wazo gani moja unahitaji kumsalimishia Yesu sasa, kabla halijachipuka na kuwa gumu?
